

[Aksel Møller.]

har været at bryde det samarbejde, som var indgået mellem det konservative folkeparti og venstre, og dermed igen bane vejen for den gamle splittelse af de kræfter, som alene, når det kommer til stykket, er i stand til at være alternativet til en socialdemokratisk regering. Der er god grund til at tro, at dette krav kan have været hensigten, når man er indrer, at det radikale venstre i den forhandling, vi førte med det, udtalte, at dets holdning overfor en ren venstre-regering ville være en anden end den, det ville indtage overfor en fortsættelse af den tidligere regeringskoalition, selvom regeringen blev omdannet.

Se, ganske uanset om motivet har været at søge i at skille de to partier fra hinanden, var denne tanke om en ren venstre-regering fremfor et ministerium Hedtoft naturligvis en overvejelse værd. Jeg har såmænd ikke noget imod at indvie det høje ting i denne overvejsels indhold, den overvejelse, som denne radikale invitation til dannelse af en ren venstre-regering naturligvis havde krav på. På den ene side ville prisen for en sådan regeringsdannelse altså være et brud på det samarbejde, som vi lægger overmåde megen vægt på at bevare. På den anden side kunne en venstre-regering måske have held til dels med støtte fra os og fra det radikale venstre, dels med det held, som ofte står den kække bi, at fortsætte den politik, som vi havde ført sammen. Det var naturligvis et tillukkende perspektiv også udfra et konservativt synspunkt. Selvfølgelig måtte det konservative folkeparti være klar over og ønskede også at indtage den stilling, at det ville stå frit i forhold til en sådan regering, ikke mindst under hensyn til de forhold, hvorunder regeringen var blevet til, men det, der for os var det afgørende, var, om det radikale venstres invitation til en ren venstre-regering var ensbetydende med, at partiet ville yde den nødvendige effektive støtte til, at en sådan regering kunne leve. Vi spurgte direkte det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) og det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, om en venstre-regering kunne regne med radikal støtte, også til sin udenrigs- og forsvarspolitik, og vi fik et tydeligt svar: udenrigs- og forsvarspolitikken ville aldrig kunne føres længere end til det punkt, man kunne få socialdemokrater-

ne med til. Dermed var det sagt. I tiden siden valget i april har vi set, hvor langt socialdemokratiet for sit vedkommende mente at kunne gå; skønt det var lodtager i landets tilslutning til Atlantpagten, erklærede det dengang, at det, så længe det blev holdt borte fra regeringsmagten, ikke ville bidrage til nogen udenrigspolitisk beslutning, som ikke også det radikale venstre gik med til. Betingelsen for en ren venstre-regering var altså, at hvis den ville leve, måtte den opgive at føre Atlantpolitik; gjorde den forsøg derpå, ville den kun blive et kort og tidsspildende intermezzo på vejen fra det, vi kalder det borgerlige samarbejde, til en ren socialdemokratisk regering. De radikale havde vel sympati for en venstre-regering, men de kunne ikke give noget løfte om at sikre den.

Så får iøvrigt — lad os nu behandle sagen til ende — det radikale venstres indsats i de dage, der gik efter denne forhandling, sit endelige og glansfulde punktum, da partiet får en invitation fra den højtærede statsminister til at deltage i hans socialdemokratiske regering. Jeg tror, at dette hus stod på fire gloende pæle, medens møderne i den radikale gruppe og hovedbestyrelse fandt sted, og jeg komplimenterer til den selvdisciplin, der i sidste øjeblik overvandt alle fristelser med hensyn til at modtage tilbuddet.

Hvilken erfaring får folk udenfor dette høje ting ud af alt det, som er sket her? De må utvivlsomt få den erfaring, at hvis de ønsker en anden regering i landet end den nuværende, er den eneste udvej den at styrke det samarbejde, som bar den forrige regering. Kun aktiv og målbevidst samling om disse to partier åbner en vej bort fra socialdemokratisk politik.

Vi ved allesammen, at det, der sætter vanskelighederne i verden i dansk politik, det, der gør det så uhyre svært at finde stabilitet, er den holdning, det radikale venstre har indtaget i Atlantpolitikken, og dens følger. Herfra stammer uroen, og sommetider er man ængstelig for, at uroen skal gribe smittende om sig. Hvis man har fulgt den højtærede statsministers udvikling gennem det sidste års tid, vil man have lagt mærke til, hvorledes et gustent overlæg synes at vinde frem på bekostning af hans tidligere så målbevidste indsats i Atlant-